

Voorstel personenvennootschap kritisch onthaald

VOC

‘Een work in progress’, noemt Robert-Jan Zwaan, notaris in Den Haag en bestuurslid van de Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten (VOC), het rapport van de Werkgroep Personenvennootschappen dat 15 juni voor ongeveer tweehonderd juristen werd gepresenteerd. Tijdens de bijeenkomst werd niet alleen het rapport door leden van de werkgroep besproken, maar werden ook kritische kanttekeningen bij het rapport geplaatst door wetenschappelijke sprekers.

TEKST Peter Steeman | BEELD Truus van Gog

Robert-Jan Zwaan laat er geen misverstand over bestaan. ‘Iedere jurist juicht dit initiatief van de werkgroep toe. De huidige wettelijke regeling is verre van ideaal, maar het werd tijdens de bijeenkomst ook duidelijk dat niet iedereen het eens is met de keuzes die de werkgroep gemaakt heeft.’

ALGEMENE TITEL

Zo werd door de kritische sprekers en juristen in de zaal geageerd tegen de mogelijkheid om rechtspersoonlijkheid te verkrijgen zónder notariële tussenkomst. Zwaan: ‘De werkgroep stelt voor om aan een personenvennootschap rechtspersoonlijkheid toe te kennen door de inschrijving ervan in het handelsregister. Dat de personenvennootschap rechtspersoonlijkheid kan verkrijgen, is een goede zaak. Een personenvennootschap die zelf vermogen kan bezitten, maakt de toe- en uittreding van de vennoten eenvoudiger. Het bezwaar is, dat als gevolg van

alleen een inschrijving in het handelsregister vermogensbestanddelen (onder algemene titel) overgaan op de personenvennootschap. Als drie vennoten samen een bedrijfspand in eigendom hebben, gaat dit pand onder algemene titel over op de personenvennootschap, ongeacht of de vennoten dat wensen en zelfs ongeacht of de vennoten überhaupt op de hoogte zijn. Daar komt nog bij dat van de vennoten wordt verwacht dat zij de eigendomsovergang van het pand zelf melden bij het Kadaster. Ook bij de beëindiging van een personenvennootschap ziet de werkgroep heil in een overgang van vermogen onder algemene titel, ditmaal van de personenvennootschap naar de voormalige vennoten.’

Robert-Jan Zwaan voorziet grote problemen als gevolg van de vermogensovergangen onder algemene titel. ‘In de praktijk worden in het Kadaster veel mutaties geregistreerd op basis van notariële akten. Wanneer vennoten zelf verantwoordelijk worden voor de opgave van mutaties – waarvan zij mogelijk niet eens op de hoogte zijn – wordt het een rommeltje, met grote gevolgen voor de vastgoedpraktijk. De vraag is of wij deze prijs willen betalen voor de voordelen van het toekennen van rechtspersoonlijkheid. Ik denk het niet.’

GECOMPLICEERDE PROCESSEN

‘Hetzelfde geldt voor fusies en splitsingen van een personenvennootschap. In het wetsvoorstel kunnen de vennoten dit zelf via een inschrijving in het handelsregister regelen. Ook bij een fusie of splitsing van een personenvennootschap gaat vermogen onder algemene titel over zonder dat

‘De werkgroep creëert nu juist een instrument dat mogelijkheden biedt om je aan toezicht te onttrekken’

er een notaris aan te pas komt, terwijl fusie en splitsing toch gecompliceerde processen zijn. Om die reden is bij andere rechtspersonen ook een notaris betrokken bij fusie en splitsing. De (rechts)gevolgen zijn zodanig dat die vragen om een met waarborgen omkleed proces. De notaris kan daarvoor zorgen.’

ACHTERHAALD

Ook de handhaving van het onderscheid tussen een vennootschap onder firma (vof) en maatschap riep vragen op. Zwaan: ‘Er waren veel mensen in de zaal die dit onderscheid achterhaald vonden, temeer nu dit onderscheid grote gevolgen heeft voor de personen die deel uitmaken van de personenvennootschap. Wanneer een vof haar verplichtingen niet nakomt, zijn alle vennoten (hoofdelijk) aansprakelijk met hun privévermogen, ook wanneer de verplichtingen zijn aangegaan door een andere vennoot. In een maatschap geldt aansprakelijkheid voor gelijke delen. Je kunt je afvragen of dit onderscheid nog valt te rechtvaardigen.’

GEMENGD GEVOEL

Na afloop van de bijeenkomst overheerst een gemengd gevoel. Er werden harde noten gekraakt, maar de interactie met de zaal leverde niet de gehoopte discussie op. Zwaan: ‘Ik vond de antwoorden op de meeste vragen onbevredigend. Het dilemma waar de werkgroep mee worstelt, is dat de verplichte inschakeling van de notaris een struikelblok was voor VNO-NCW bij het voorstel dat in 2011 door minister Opstelten is ingetrokken. Op zich begrijpelijk, maar tegelijkertijd ook een vreemde keuze. De overheid wil niet dat bedrijven zich verstoppen achter constructies. De maatschappij vraagt om meer transparantie én controle. De werkgroep creëert nu juist een instrument dat mogelijkheden biedt om je aan toezicht te onttrekken. De overdracht van registergoederen is een gewaarborgd systeem door de notariële tussenkomst. Hiervan afwijken, is de deur openzetten voor fraude en rechtsonzekerheid.’ ■